

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: R. F.

Cím: A vörös János vitéz

Forrás: Pesti Hírlap

Bp.

(Hely)

1920. 7/18

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Idő

"1920"

Személy

Közp. nyomt. X2

A vörös János vitéz.

(A János vitéz és kommunista ideológia. — Vörös szín a három szín helyett. — A János vitéz halottai. — Konti jóslata. — Mit hozott a János vitéz?)

A proletárdiktatúrának sok olyan mozzanata van, melyek lényegteleneknek látszanak, nem is igen boszólnak róluk; vagy ha igen, a vélelen alkalom viszi azokat a nagy nyilvánosság elé. Pedig az effajta mozzanatok éppoly jellemzőek a proletárdiktatúrára, mint amilyen érdekesek számunkra, a vörös nyavalyából most lába-
dozókra.

A János vitéz 500-ik előadásának alkalmából beszélgettünk Bakonyi Kálmánnal, aki a szöveget Petőfi költeményéből írta. Éppen nem azzal a reménnyel, hogy a közönség számára valami érdekeset hallhatunk tőle. Hiszen a János vitézről annyi nevezetes jubileuma és felújítása alkalmából annyi sok minden intimitás került már a lapokba! Bakonyi mégis talált egy-két olyan érdekes epizódot a diadalmas operette multijából, hozzá éppen a közelmultból, amiről még nem tudunk közönség.

Amikor a proletár-diktatura színházi bizottsága március 22-én ülés tartott, hogy milyen darabok szerepelhetnek az elkommunizált színházak műsorán, Gárdonyi Géza Fehér Annája, Molnár Ferenc Lilloma, Bródy Sándor Tanító-nője mellett szóba került a János vitéz is. A bizottság, főleg Petőfi nevének a néplömegekre való nagy varázsára való tekintettel, szerette volna a Király-Színház műsorába beiktatni a János vitéz-t. Csakhogy — mondta Bakonyi — egészen váratlan oldalról, olyasvalaki részéről, akitől senki sem várta, legkevésbé ő, Bakonyi, vétó történt azzal, hogy a János vitéz nem felel meg a kommunizmus ideológiájának. Kíváncsiak voltunk, ki volt az illető. De Bakonyi nem akarta megmondani. Csak annyit árult el, hogy az illető jónévtű író és belső színházi ember.

A kommunista színházi bizottság azonban nem ejtette el végleg a János vitéz-t. Különösen akkor kezdett ismét színrehozatalával foglalkozni, amikor a vörös zászló alá kellett bolondítani az embereket. A pacifizmust hirdető kommunisták nagyszerű militarista-darabnak ítélték a János vitéz-t. És Miskolcon elő is adták, csak hogy némi, csekélyke változtatással. Csatába induláskor Huska ugyanis nem piros-fehér-zöld, hanem vörös zászlót pántházott föl Kukorica Jánosa számára, viszont az utóbbi e helyett: „Három színű zászló — Harcba ez vezet“, ezt énekelte: „Vörös színű zászló — Harcba ez vezet.“ Mikor erről Bakonyi Károly, annak hozzáadásával, hogy még néhány effajta módosítással sor kerül a darabnak a Király-Színházban való felújítására is, értesült, valósággal kétségbeesett. Beszélt a színháznál a tagokkal, Fedák Sárival, Kosáry Emmivel, Király Erőssel, akik csakugy, mint utóbb a többiek is kijelentették, hogy egy vörösre minősített János vitéz előadásához ők semmi esetre sem kaphatók. El is maradt a János vitéznek ez a meggyalázása.

Beszéltünk még Beöthy Lászlóval, a Király Színház vezérigazgatójával, is. Néki a János vitéz halottaira volt néhány szívből jött megemlékezése. Szólt a betanító karnagyról, a feledhetlen Kontiról. Már az utolsó próbák egyikét tartották, amikor Konti a karnagyi pulpitusról hátrahajolt a füléhez és nagy halkán ezt súgta az ő sajátos idiomáján:

— Tudsz! én nem tudok, hogy ez a közönségnek kel-e, de ha kel, borzasztó nagy siker.

És meglétt a borzasztó nagy siker. Szólt aztán Beöthy a János vitéz rendezőjéről, Bokor Józsefről, annyi sok nagy sikert aratott darab szerzőjéről. A tragikus véget ért kedves Papp Miskáról, az első Bagóról, Németh Józsefről, aki a királyi adta elragadó humorral és a strázsamester első baritonistájáról, a fiatalon elhunyt, széphangu Vécsey Gézóról.

Egy pár büszke mondat jut a bécsi vendégszínházak. A János vitéz ugyanis a Beöthy-színházak bécsi vendégszínházai alkalmából színre került — magyarul persze — a Karl-theaterben. Csak egyszer akarék — par renome — színre hozni, de kiderült, hogy hétszer lett rá zsufolt ház. És érdekes, hogy az utolsó négy előadáson már nem is a bécsi magyarság, hanem osztrák német töltötte meg a nézőteret.

Nem érdektelen még fölemlíteni, hogy a János vitéz ötszáz előadása a percentek alapján háromszázezer koronát hozott a két szerzőnek, a szövegíró Bakonyinak és a zeneszerző Kacsóh Pongrácnak, ami azt jelenti, hogy a színház három milliót vett be rajta. (A versek szerzője, Hellai Jenő, más természetű, nem percentuális megállapodást kötött annak idején.) Ez a háromszázezer korona azonban hamarosan megduplázódhatik, amennyiben most a Királyszínház bevételi képessége legalább is háromszor akkora, mint volt akkor, amikor a János vitéz diadalmas útjára elindult.

R. F.